

Posudek na diplomovou práci Alice Končinské

INDIKÁTORY GRAMOTNOSTI K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI

Návrh modelu a sady indikátorů gramotnosti k udržitelnému rozvoji dospělé veřejnosti v ČR

Předložená diplomová práce má rozsah 161 stran a přílohy. Práce je členěna do **části teoretické**, kam spadá zejména vytyčení pojmu gramotnost k udržitelnému rozvoji a analýza hodnotících nástrojů resp. indikátorů vztahujících se ke gramotnosti k udržitelnému rozvoji. Dále **části analytické**, kam spadá rozsáhlá obsahová analýza řady mezinárodních i národních dokumentů vztahujících se k vymezení vzdělávání pro udržitelný rozvoj (koncepte environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a globálního vzdělávání) a **části praktické**, ve které autorka designuje na základě poznatků získaných z obsahové analýzy zmíněných dokumentů indikátory resp. sadu indikátorů pro monitoring gramotnosti dospělé populace k udržitelnému rozvoji na místní úrovni.

Podstatou předložené diplomové práce je vytvoření sady indikátorů pro monitoring gramotnosti dospělé populace k udržitelnému rozvoji na místní úrovni, který vznikl na základě obsahové analýzy dokumentů vztahujících se k problematice vzdělávání pro udržitelný rozvoj, v níž autorka analyzuje a upravuje tzv. „vzdělávací kvality“, jež jsou podkladem pro vznik tohoto indikátorového modelu.

Autorka si v práci stanovila řadu dílčích cílů, jednalo se zejména o:

- zpracování teoretických východisek práce se zaměřením na vytyčení pojmu gramotnosti k udržitelnému rozvoji a přehledu indikátorů gramotnosti k udržitelnému rozvoji na národní a mezinárodní úrovni
- obsahovou analýzu národních a mezinárodních dokumentů vztahujících se ke vzdělávání resp. gramotnosti k udržitelnému rozvoji
- vytvoření modelu indikátorového systému pro hodnocení gramotnosti k udržitelnému rozvoji na místní úrovni

Rozsah těchto cílů je z hlediska diplomové práce plně dostačující. A lze jistě považovat za klad práce, že se autorce cíle podařilo v práci dobře provázat.

Zpracování teoretických východisek práce představovalo jistě velké úsilí. Autorka přináší v první řadě přehled o vytyčení různých pojmů, které s jejím pojetím gramotnosti k udržitelnému rozvoji souvisí. Využívá k tomu řady českých i zahraničních literárních zdrojů. Je škoda, že ne vždy volila primární literární zdroje, což by ještě zvýšilo impakt této části literární rešerše. V druhé části teoretických východisek práce potom přináší autorka informace o indikátorech vztahujících se k vymezení gramotnosti k udržitelnému rozvoji. Zabývá se jednak indikátory vzdělávání pro udržitelný rozvoj na mezinárodní úrovni a dále přináší informace o indikátorech vzdělávání pro udržitelný rozvoj na úrovni ČR. Zde čtenáři chybí určité logické provázání zmiňovaných mezinárodních indikátorů s indikátory užívanými na různých úrovních v rámci ČR.

Celkově však lze tuto část práce považovat za přínosnou a zajímavou, i když vzhledem k množství pojmů a zejména počtu využívaných zkratků za poněkud obtížně čtivou.

V analytické části práce podrobuje autorka analýze řadu zdrojů zahraničních a cizích proto, aby získala tzv. „vzdělávací kvality“, které budou představovat základ pro vytvoření jejího modelu systému indikátorů pro monitoring gramotnosti dospělé populace k udržitelnému rozvoji na místní úrovni. Autorka dobře zvládla techniku obsahové analýzy dokumentů a přináší obšírný přehled o této technice jak v práci samotné, tak v přílohách diplomové práce.

Ve vlastním těle diplomové práce je však tato část velmi rozsáhlá, což znesnadňuje čtenáři její plné porozumění. Co bych ocenila, je lepší zdůvodnění výběrů materiálů pro obsahovou analýzu.

V praktické části práce přináší autorka vlastní model indikátorového systému pro monitoring gramotnosti dospělé populace k udržitelnému rozvoji na místní úrovni. Tato část vychází z části analytické. Autorka na základě zjištěných „vzdělávacích kvalit“ provádí úpravy těchto kvalit, kategorizuje je a vytyčuje vlastní indikátory pro monitoring. Indikátory v celkovém počtu 65 jsou zpracovány do přehledných tabulek. U některých indikátorů, pro které autorka práce zřejmě nezískala oporu v literatuře, však v tabulce chybí operacionalizace. Lze se také domnívat, že operacionalizace některých zvolených indikátorů (např. v oblasti návyků nebo přesvědčení lidí) bude velmi složitá. Vhodnost zvolených indikátorů by ovšem bylo možno ověřit pouze jejich pilotní aplikací v praxi.

V seznamu literatury uvádí autorka širokou škálu literárních zdrojů, převážně českých titulů. Ne vždy však ve vlastní práci uvádí primární literární zdroje.

Z formálního hlediska práce splňuje všechny náležitosti. Z grafického hlediska je práce přehledná. Vzhledem k množství používaných zkratk je však práce obtížně čitelná. Rozsah práce je značný, v některých částech by vyjadřování mohlo být stručnější. Určité části nejsou zcela logicky provázány.

Celkové hodnocení:

Předložená diplomová práce je vhodným impulzem pro zvýšení zájmu didaktiků široké škály oborů, odborníků v oblasti pedagogiky, i odborníků v oblasti udržitelného rozvoje o nastolené téma. Autorka poukazuje na nutnost přesného vytyčení pojmu gramotnosti k udržitelnému rozvoji (podobně jako jsou teď v ČR podnikány snahy o přesné vytyčení pojmů čtenářské, matematické, finanční a přírodovědné gramotnosti), který bude odbornou veřejností široce přijímán, a přináší sumaci poznatků k této problematice. Dále se zaměřuje na nutnost monitorovat vzdělávání pro udržitelný rozvoj na úrovni dospělé populace sadou indikátorů, které nebudou mít jen popisný charakter a přináší za tímto účelem model podložený obsáhlou analýzou dokumentů vztahujících se k této problematice. Z tohoto důvodu lze práci považovat za velmi přínosnou a inspirativní.

Z těchto důvodů **doporučuji práci k obhajobě.**

Navrhuji, aby při obhajobě byly zodpovězeny následující otázky:

1. Jakou vidíte návaznost mezi indikátory vzdělávání pro udržitelný rozvoj na mezinárodní úrovni a indikátory vzdělávání pro udržitelný rozvoj na úrovni České republiky ve vztahu k Vaší diplomové práci?
2. Jaká kritéria byla zvolena pro výběr materiálů pro obsahovou analýzu, ze které vycházel váš model indikátorové sady?
3. Jak myslíte, že by mohl být aplikován váš indikátorový model v praxi?

Známkové ohodnocení: **velmi dobře**

Bodové ohodnocení: 15 bodů

Praha 7.3 2011

RNDr. Svatava Janoušková, Ph.D.
Centrum pro otázky životního prostředí UK